

spadajočih pod § 6 tega zakona.⁷⁴ Tudi Banski stol v Zagrebu (odl. 12. jun. 1929, Mj. 1930, 36) priznava vsakemu prekočasnemu delu 50% povišek.

(Dalje prih.)

Književna poročila.

Zbornik znanstvenih razprav. XVIII. letnik 1941-1942. Izdaja profsorski zbor juridične fakultete. Ljubljana. 1942-XX., str. 368.

Letos je izšel XVIII. letnik zbornika znanstvenih razprav, ki tudi v sedanjih razmerah dokazuje, da je znanstvena delavnost naše juridične fakultete vseskozi na višku, saj ta zbornik ni samo enakovreden člen prejšnjim, temveč jih po svoji bogati vsebini celo nadkriljuje.

Letošnji zbornik se je z vso primerno pieteto predvsem poklonil manom lansko leto umrlih profesorjev dr. Kušaja Rada, dr. Dolenca Metoda in dr. Lapajnetu Stanka. Nekrologe sta napisala prof. dr. Janko Polec in prof. dr. Stojan Bajič z globokim spoštovanjem in z izredno ljubeznijo za prerano umrliimi profesorji, katerih smrt pomeni tako težko izgubo za našo pravniško znanost in še posebej za našo univerzo.

Slede posamezne razprave in sicer 11 po številu, ki so jim dodani resumèji v italijanščini, z izjemo enega, ki je napisan v latinskem jeziku.

Na prvem mestu razpravlja prof. dr. Bilimovič v razpravi „Cena pri dvostranskem monopolu“ o problemu dvostranskega monopola v modernem gospodarstvu, v katerem vedno bolj prevladujejo monopolizirane organizacije, navaja zadevno številno literaturo in zastopa stališče, da so cene pri dvostranskem monopolu določene samo po zgornji in spodnji skrajni meji, dočim ostane cena med tema mejama teoretično nedoločena: pri tem izvaja avtor tudi nekaj praktičnih zaključkov iz svoje teoretične analize. — Prof. dr. Korošec v svoji razpravi „Bél madgalti“ prikazuje upravne in sodne razmere hetitske države na podlagi najdenih klinopisnih plošč, v katerih so ohranjene službene instrukcije hetitskih vladarjev svojim podrejenim organom: je to zanimiv doprinos k študiju pravne orientalistike, zlasti, ker je avtor dodal svoji razpravi tudi transkripcijo in originalni prevod besedila ustreznih določb glede imovinskih deliktov zoper kraljevo imovino in glede sodstva. — Dr. Kržišnik v razpravi „Separatio bonorum“ raziskuje na podlagi virov rimskega prava in z ozirom na mnenja merodajnih romanistov bistvo, pomen in učinek te važne institucije dednega prava po rimskem pravu in zlasti tudi, kdo je upravičen zahtevati in zoper koga gre bonorum separatio. — Prof. dr. Kušej prikazuje v razpravi „Mešana državna oblika“ nekatera značilna izvajanja tistih klasičnih političnih piscev in mislecev od starega veka do 18. stoletja, ki so v kakšni pomembnejši zvezi z naukom o mešani državni obliki in ki so pomagali krojiti tipično državno ureditev 19. stoletja in prve četrtine 20. stoletja t. j. ustavne države ter prihaja do zaključka, da shema ustavne države, ki pridobi mnogo na razumljiv-

⁷⁴ Semkaj je prišteti tudi primere, ko znaša maksimalni delovnik industrijskih in rudarskih delavcev, zaposlenih v obratih iz § 6/1 z. z. d., po min. ur.). To podaljšanje načelnega 8-urnega delovnika za industrijske in rudarske delavce oprosti podjetje samo formalnosti podaljšave po § 8 z. z. d., ne pa tudi plačevanja 50% poviška po § 10 z. z. d. za vsako delo, ki presega v § 6 načelno ustanovljeni delovnik.

vosti v luči nauka o mešani državni obliki, lahko služi kot zanesljiva stalnica pri določanju značilnosti tistih sodobnih državnih tvorb, ki ji nasprotujejo. — Prof. Maklecov prihaja v razpravi „Značilne posebnosti italijanskega kazenskega zakonika z dne 19. oktobra 1950“ do zaključkov, da v razliko od predhodnega načrta iz leta 1921 novi italijanski kazenski zakonik ohranja načelo osebne odgovornosti za krivdo, da upošteva v polni meri moderne kriminalnopolitične zahteve, zlasti v pogledu sistema očувalnih odredb, da je ta zakonik ozko zvezan s koncepcijo totalitarne države, pri čemer je zlasti povečana zaščita države, religije, morale, rodbine in rase; predvsem pa je pomembnost tega zakonika v tem, da je ohranil načelo: nullum crimen, nulla poena sine lege, v katerem vidi osnovno jamstvo državljske svobode. — Doc. dr. Murko prinaša v razpravi „Veljavne določbe nove uredbe o državnem računovodstvu“ izčrpen pregled zadevne stare zakonodaje in njene veljavnosti, prikazuje glavna načela uredbe o državnem računovodstvu, zlasti pa obširno govori o javnih pogodbah in končno citira tudi novejšo italijansko zakonodajo. — Naslednja razprava prof. dr. Sajovica: „Pravosodstvo, mednarodna pristojnost, podsodnost“, v kateri na zanimiv način razpravlja o razmerju med pravosodstvom in podsodnostjo ter mednarodno pristojnostjo ter prihaja do zaključka, da ne more ostati dvomljivo, da je po našem pravu prvo pravosodstvo ali redna pravna pot, da se ista krije glede mednarodnih stvari s pravosodstvom v narodnih, da je pa njen obseg manjši in da razmerje med sodno pravno potjo in mednarodno pristojnostjo navzlic nekaterim drugačnim glasovom iz zadnjih let mednarodnemu redu ni nasprotno. — Prof. dr. Spektorski v svoji razpravi „Teorija in empirija“ ugotavlja, da znanost ni nikak okorel sistem, popolnoma adekvaten „objektivni stvarnosti“, temveč je intencionalni teološki proces, v katerem teorija neprestano oploja empirijo, in trdi končno, da je vsaka veda eksperimentalna, kolikor skuša opravičiti svoje teorije ter da vsaka veda predstavlja realnost, ki se bistveno loči od naših neposrednih občutkov. — Prof. dr. Škerlj prinaša v razpravi „Družba z omejeno zavezo po ital. državljskem zakoniku in po jsl. trgovinskem zakonu“ izčrpno pravnoprimerjalno študijo med obema navedenima zakonima in prihaja do zaključka, da se oba zakonika strinjata ali vsaj bistveno ne razlikujeta v večini osnovnih potez in da sta osnovni razliki, kar se tiče kapitalske osnove, pač samo ti, da jsl. trg. zakon pozna naknadna doplačila in odgovornost vseh družbenikov za popolno vplačilo cele osnovne glavnice, dočim ital. zakon nima takih določil. — Priv. doc. dr. Vogelcnik v razpravi „Popis jugoslovanskega prebivalstva iz leta 1951 in popis prebivalstva Ljubljanske pokrajine iz leta 1941“ kritično primerja obe štetji ter je mnenja, da je popis iz leta 1951 vseboval po svoji zamisli zelo moderne elemente, izvedba popisa pa je pokazala nekatere občutne pomanjkljivosti, dočim je glavna moč popisa iz leta 1941 ležala predvsem v njegovi statističnotehnični izvedbi. — Zaključek tvori pravnozgodovinska črtica priv. doc. dr. Žontarja: „Najstarejša sodna knjiga mesta Kranja (1517—1520)“, na podlagi katere prikazuje sodne razmere in zlasti pravdni postopek ob koncu srednjega veka.

Dr. Lučovnik.

Lah Ivo: O rojstvih, življenju in umiranju Slovencev. „Slovenčev koledar“ 1942, str. 201—206. Posebni odtis.

Znane so tablice o umrljivosti, ki jih je sestavilo sedemnajst angleških družb; vprav te tablice se v zavarovalni praksi pri nas mnogo uporablja. Velike svetovne zavarovalne družbe, kakor Assicurazioni

Generali in *Riunione Adriatica di Sicurtà* imajo svoje tablice o umrljivosti.

Pričujoča zanimiva razprava slovenskega aktuarja podaja prve tablice o umrljivosti slovenskega naroda v letih 1931 do 1933. Pisec ugotavlja, da spadajo Slovenci glede na naraščanje prebivalstva na eno prvih mest v Evropi. Umrljivost Italijanov je v splošnem manjša od umrljivosti Slovencev. Z izboljšanjem socialnih in zdravstvenih razmer se je normalna starost zvišala. Umrljivost slovenskega naroda je približno na isti stopnji kakor umrljivost velikih kulturnih narodov ter se sklada z raznimi modernimi teorijami o umrljivosti, od katerih omenja pisec *Lexisovo* in *Gompertz-Makehamovo*. Pisec pravi, da smo s podatki, ki nam jih je pokazala tablica o umrljivosti, lahko ponosni, kajti iz nje razvidimo, da se more slovenski narod v svojih kulturnih in higienskih razmerah primerjati z najnaprednejšimi in najkulturnejšimi narodi. Razpravi so dodane zanimive statistične tabele, ki pojasnjujejo besedilo razprave; sama razprava je napisana v obliki, ki je razumljiva tudi laiku.

Tablica o umrljivosti je pomemben dokument za izračunanje premije. Pri nas do danes nismo imeli svojih tablic o umrljivosti, četudi se lahko trdi, da tuje tablice niso ustrezale našim potrebam. Naloga nadzorstva nad zasebnimi zavarovalnimi podjetji je, da ugotovi, če uporabljene tablice umrljivosti ustrezajo danim razmeram.

V tej zvezi naj še omenimo piščevo razpravo „Zavarovalno-tehnične naloge državne statistike in ljudskih štetij“ (*Glasnik II.* — 1938), v kateri se pisec zavzema za domače tablice o umrljivosti, ker je le tako mogoče izvesti vsestransko zadovoljivo nadzorstvo glede pravilnosti premij, premijskih rezerv itd. v življenjskem zavarovanju.

Pisec obljublja dopolnitev te razprave na temelju obširnejšega statističnega gradiva. Nedvomno je, da pomeni ta razprava prvi važen korak v razvoju našega življenjskega zavarovanja.

Dr. Anton Urbanc.

Bogoslovska smotra. Zagreb. 1942. God. XXX, br. 3.

Ekonomist. Zagreb. God. VIII, br. 5.

Ekonomist. Zagreb. God. VIII, br. 6.

Galgano Salvatore: La responsabilità dell'armatore. Estratto dalla „*Rivista del diritto della navigazione*“, Roma, VIII, 1—2.

Právny obzor. Bratislava. R. XXV, č. 7.

Rivista di diritto privato. Padova. Anno XII, n. 3.

Rivista italiana di diritto penale. Padova. Anno XIV, n. 2.

Rivista italiana di diritto penale. Padova. Anno XIV, n. 3.

Razne vesti.

Važni predpisi za Ljubljansko pokrajino. 1. Predpisi o rekviziciji nepremičnin v uporabo za vojaške namene (Sl. L. št. 242/1942). — 2. Sprememba zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev (Sl. L. št. 280/1942). — 3. Upravna preureditev Pokojninskega zavoda za nameščence Ljubljanske pokrajine (Sl. L. št. 292/1942). — 4. Navodila za dokončno odločitev glede valutnih prekrškov (Sl. L. št. 311/1942). — 5. Določitev pristojbin zdravnikom in izvedencem v kazenskem sodstvu (Sl. L. št. 316/1942). — 6. Kr. uredba z dne 17. julija 1942-XX: Ustroj oblastev